

कारागृह निर्मित वस्तुंच्या खरेदीची मागणी
कारागृह विभागाकडे नोंदविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

परिपत्रक क्र. एमएजे २००२/ २/ सीआर-८/ पीआरएस-२
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक: ११ सप्टेंबर, २००३

- पहा :** १) शासन पत्र गृह विभाग क्र. एमएजे २००२/ २/ सीआर-८/ पीआरएस-२, दि. १७.६.२००२.
२) शासन पत्र गृह विभाग क्र. एमएजे २००२/ २/ सीआर-८/ पीआरएस-२, दि. २३.९.२००२.
३) शासन निर्णय गृह विभाग क्र. एमएजे ०१२५/ ८/ सीआर- १३० ब/ पीआरएस-२, दि. २६.६.२००३.
४) विशेष पोलीस महानिरीक्षक व कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उद्योग/ ०३/ कक्ष-६, दि. १८.७.२००३.

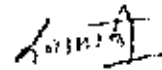
परिपत्रक :- सिध्दपराध बंधांना कारावासाच्या कालावधीत निरनिराळ्या उद्योग धंद्याचे प्रशिक्षण दिले जात असून बंधांनी उत्पादीत केलेल्या वस्तुंना बाजार पेठ मिळायी या हेतूने शासनाने आतापर्यंत ७० वस्तुंचे आरक्षण विलेले आहे. सवर वस्तु सर्व शासकीय/ निमशासकीय इत्यादी संस्थांनी कारागृहाकडून खरेदी करणे बंधनकारक केलेले आहे असे असले तरी उपरोक्त संस्थांकडून पुरेश्या मागण्या अभावी कारागृह निर्मित वस्तु साठून राहणे, कारागृह उद्योग ठप्प होणे, बंधांना काम व रोजगार न मिळणे, परिणामी कैद्यांच्या न्यायालयीन तक्रारी दाढणे व शासनाच्या उत्पन्नात घट होणे इत्यादी बाबींना कारागृह विभागास तोंड द्यावे लागत आहे.

२. कारागृहातील कैद्यांना काम मिळावे म्हणून बंदी छोटेखो पठाण यांनी महाराष्ट्र शासन व इतर यांचे विरुद्ध मा. मुंबई उच्च न्यायालयात याचिका क्र. १७६/२००२ दाखल केली असून या याचिकेच्या सुनावणीत मा.उच्च न्यायालयाने दि. ४.९.२००२ रोजी दिलेल्या आदेशात मा. सर्वोच्च न्यायालयाने कैद्यांचे मुलमूल हक्क अबाधित राखण्याबाबत सर्व राज्यांना सूचना विलेत्या असल्याचे नमूद केलेले आहे. राज्य शासनानेही कैद्यांना काम मिळण्याबाबत कारागृह वस्तुंचे आरक्षण केलेले आहे. याबाबत शासनाने वेळोवेळी कैद्यांना काम मिळण्याबाबत कारागृह उत्पादीत वस्तुंची मागणी/ खरेदी करण्याबाबत आदेश काढूनही त्यांची प्रगतीदारक अंमलबजावणी होत नाही. परिणामतः कैद्यांना काम व त्यांच्या कुटुंबियांना सहाय्य करण्यासाठी आर्थिक मदत होत नाही ही जबाबदारी शासनाची असल्याने शिक्षा झालेला कैद्यांना नियमित काम देण्यात यावे असे आदेश

मा. उच्च न्यायालयाने शासनास दिलेले आहेत. त्यामुळे मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशाचा अवमान न होता त्यांच्या आदेशाचा मान करणे आवश्यक आहे.

३. कारागृह निर्मित वस्तुची खरेदी / मागणी करण्याबाबत विभागाच्या वर नमूद अ.क्र. १ व २ येथील प्रक्रियेचे सर्व मंत्रालयीन विभागांना विनंती केलेली आहे. तसेच बंद्यांचे सामाजिक व आर्थिक पुनर्वसन करण्याच्या दृष्टीने व कारागृह उद्योग वाढविणे याबाबत विभागाच्या दि. २६.६.२००३ च्या वर नमूद अ.क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये कारागृह उत्पादनास सुरुवात केलेली आहे. यामुळे राज्यातील कारागृहातील वस्तुंच्या उत्पादनात लक्षणीय वाढ झालेली आहे यासाठी विविध कारागृह वस्तु निर्मिती संदर्भात नवीन तंत्रज्ञानाचे प्रशिक्षण अध्यायादत यंत्रसामुग्री इत्यादीची उभारणी केली जात आहे. कारागृहात कापड उत्पादनाबाबत नव्याने भोठ्या प्रमाणावर विविध कारागृहात यंत्रसामुग्री उभारली असून त्याद्वारे कापड उत्पादन सुरु आहे. असे असले तरी वर नमूद अ.क्र. ४ येथील प्रक्रिया अनुषंगाने कारागृह निर्मित वस्तुंची मागणी कारागृह विभागाकडे नोंदविण्यात येत नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आणण्यात आले आहे. त्या अनुषंगाने सर्व मंत्रालयीन विभागांना पुनश्च विनंती करण्यात येते की, आपल्या विभागास व आपल्या विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख तसेच सार्वजनिक उपक्रम/ महामंडळे/ मंडळे इत्यादींनी त्यांच्या मागण्या जिल्हा कारागृह अधिकांकडे नोंदविण्याबाबत आवश्यक त्या सूचना घ्याव्यात. व सूचना प्रक्रिया प्रत विभागास पाठवावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(र. ना. नाळी)

कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

सर्व मंत्रालयीन विभागांचे सचिव,

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

कारागृह उप महानिरीक्षक (मुख्यालय), महाराष्ट्र राज्य, पुणे

कारागृह उप महानिरीक्षक, मुंबई/ नागपूर/ औरंगाबाद/ पुणे/ अमरावती/ नासिक.

अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्वीय सहाय्यक.

प्रधान सचिव (तुरुंग) यांचे स्वीय सहाय्यक.